

Poročilo o delu Slovenskega gledališkega muzeja v letu 1973

Poleg rednega internega dela — urejanja in dopolnjevanja zbirk, pridobivanja in raziskovanja novega gradiva, iskanja možnosti za postavitev stalne razstave v primernejših prostorih, dogovarjanja za ureditev Linhartove hiše ali sobe v Radovljici, prizadevanj za uveljavitev samostojnega statusa naše ustanove, za zdaj kot temeljne organizacije združenega dela v okviru Slovenskega narodnega gledališča itd. itd. smo imeli v tem letu tudi več akcij, namenjenih širšemu občinstvu in strokovnjakom. Pri tem mislimo predvsem na naše razstave in publikacije.

V letu 1973 smo pripravili *pet razstav* v Ljubljani, Trstu, Mariboru, Celju in Novem mestu po naslednjem vrstnem redu:

1. Spominska razstava o igralcu *Janezu Cesarju* je bila odprta v galeriji Dolenjskega muzeja v *Novem mestu* s kratkim umetniškim programom, ki so ga pripravili domačini, 8. februarja 1973. Spričo znane poslednje volje igralca smo razstavo namenoma priredili v njegovem rojstnem okolju in obiskali so jo mnogi ljubitelji njegove umetnosti.

2. Razstavo *Izbrane predstave Mestnega gledališča ljubljanskega* smo pripravili na željo tega gledališča ob otvoritvi prenovljene gledališke hiše in je bila odprta od 6. marca 1973 dalje. S tem smo nadaljevali vrsto razstav v teh prostorih, žal pa smo morali dotlej uspešno sodelovanje zaradi neprimerne osvetljave prenovljenih prostorov za zdaj prekiniti.

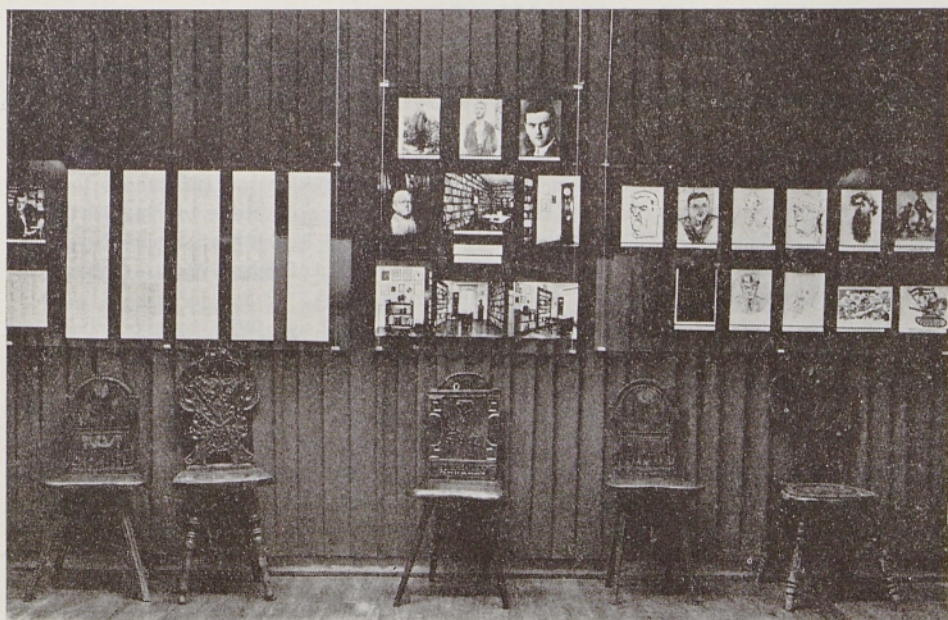
3. Spominsko razstavo o igralcu *Stanetu Severju*, ki smo jo pripravili ob prvi obletnici umetnikove smrti najprej v Mariboru ob Borštnikovem srečanju 1971 in malo zatem v Škofji Loki, ob prvi podelitvi Severjevih nagrad, smo odprli v prirejeni obliki 4. maja 1973 v foyerjih Slovenskega gledališča, v Kulturnem domu v *Trstu*.

4. Ob Borštnikovem srečanju 1973 smo uredili na pobudo prirediteljev razstavo na temo *Slovensko gledališče med osvobodilno vojno* in s tem nadaljevali tradicijo vsakoletnega sodelovanja naše ustanove na tej pomembni prireditvi. Razstava je bila odprta na dan pred prvo predstavo Borštnikovega srečanja, 18. oktobra 1973 v *Mariboru*.

5. Del gornje razstave, predvsem tiste eksponate, ki osvetljujejo delovanje *Slovenskega narodnega gledališča na osvobojenem ozemlju* in njegove predstave v zadnji vojni sezoni, smo prenesli zatem še v *Celje*, kjer je bila odprta v gledaliških predverjih 22. novembra 1973.

Dva pogleda na Cesarjevo razstavo v Novem mestu

Slovenski gledališki muzej je razen tega sodeloval z gradivom še pri raznih razstavah, publikacijah itd., tako npr. pri Molièrovi razstavi v Francoskem kulturnem centru, uporabljali so naše gradivo avtorji gledaliških knjig in ga v teh knjigah objavljali, dajali smo ga ob raznih priložnostih na voljo dnevnim listom, revijam, televiziji, posebno pa še študentom Akademije za gledališče, film, radio in televizijo.

Glede na to, da izdajamo letos dvojni zvezek Dokumentov in prihaja ta na svetlo šele v jesenskih mesecih, velja omeniti še dve pobudi iz prvega polletja 1974. V *Novi Gorici* smo razstavili 11. aprila, ob srečanju malih odrov, del gradiva o gledališču med osvobodilno vojno, že v letu 1973 pa smo začeli s pripravami za ureditev Linhartove sobe v *Radovljici*.

Razgovori o ureditvi *Linhartove* rojstne hiše so trajali vrsto let in ko jih zaradi neveljivosti te hiše ni bilo mogoče uresničiti, smo se lani dogovorili z upravo Muzejev radovljiške občine za ureditev večje spominske sobe v radovljiški graščini. Kulturna skupnost Slovenije in Kulturna skupnost Radovljice sta našo pobudo podprli in jo sofinancirali in tako smo 17. aprila 1974 odprli stalno *Linhartovo sobo*, ki bo obiskovalcem na voljo vsak dan. Muzeji radovljiške občine so poskrbeli za urejen ambient, Slovenski gledališki muzej pa za strokovno ureditev sobe, ki daje na ogled vso dokumentacijo o nastajanju in novih objavah Linhartovega dela, posebej pa o gledaliških upodobitvah njegovih dramskih del, značilnejših seveda, od prvih začetkov do naših dni. Pred otvoritvijo sobe je bila v graščinski veži kulturna prireditev, na kateri je imel slavnostni govor akademik dr. Bratko Kreft. — Podrobnejše poročilo o Linhartovi sobi pa sodi v prihodnji zvezek Dokumentov.

Razen razstav so skrbele za stik z občinstvom, tako kakor vsako leto, tudi naše publikacije.

V letu 1973 sta bila natisnjena dva zvezka pričujoče revije za gledališke raziskave — *Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja* — 21. in 22. zvezek, ki sestavljata deveto knjigo te naše stalne publikacije.

Prvi, pomladanski zvezek je bil namenjen predvsem raziskavam gledališkega dela igralk Zofije Borštnik-Zvonarjeve, tako njenim ljubljanskim kakor zagrebškim letom. Poleg člankov smo objavili tudi sezname vlog in bogat izbor prilog, predvsem fotografij igralk v teh vlogah.

Uvodne strani drugega, jesenskega zvezka so bile namenjene raziskavam odrskega dela režiserja in igralca Rada Pregarca, za zdaj njegovemu tržaškemu in ljubljanskemu obdobju, večji del tega zvezka pa obsega popis Repertoarja slovenskih gledališč v obdobju 1967—1972 (dopolnilo k naši obsežni knjigi Repertoar slovenskih gledališč 1867—1967, ki je bila natisnjena ob stoletnici Dramatičnega društva oz. začetkov poklicnega gledališča na Slovenskem 1967. leta).

To delo, *Repertoar slovenskih gledališč 1967—1972*, je izšlo tudi posebej, kot samostojna publikacija oz. kot poseben odtis iz 22. zvezka Dokumentov, vendar le v omejeni nakladi.

Kot posebna publikacija, vendar že z letnico 1974, je bil natisnjen *katalog Linhartova soba v Radovljici*, v večji nakladi, ki je na voljo vsem obiskovalcem sobe. Zaradi pomanjkanja sredstev obsega katalog samo eno polo, vendar so objavljeni v njem najznačilnejši dokumenti, ki jih najdemo na razstavi.

V tej zvezi je treba zapisati, da smo skladno z novim Zakonom o javnem obveščanju sestavili Svet revije Dokumenti, v katerem so poleg obeh dosedanjih urednikov, predstavnika delovne skupnosti SGM in predstavnika zunanjih sodelavcev revije še predstavniki zainteresiranih ustanov — Slovenske akademije znanosti in umet-

Med številnimi domačini je bil pri otvoritvi Cesarjeve razstave tudi akademik Božidar Jakac

nosti, muzikološkega oddelka Filozofske fakultete in Akademije za gledališče, film, radio in televizijo:

Majda Clemenž, dr. Dragotin Cvetko, Bruno Hartman, dr. Bratko Kreft (predsednik), Mirko Mahnič (glavni urednik), Dušan Moravec (odgovorni urednik) in dr. Mirko Zupančič.

Svet se je konstituiral na prvi seji 24. junija 1974 in je sprejel tudi naslednjo vsebinsko zasnovo revije:

»Strokovno revijo za gledališke raziskave z naslovom »Dokumenti« izdaja Slovenski gledališki muzej že deset let, zaradi omejenih finančnih možnosti za zdaj samo dvakrat letno.

Revija je bila ustanovljena z namenom, da postopoma in sistematično objavlja dokumentarno gradivo, ki ga hrani muzej v svojih zbirkah ali ki je hranjeno drugod in pri nas le evidentirano ali dostopno v kopijah: bibliografije, repertoarne pregleda, korespondence gledališnikov s komentarji, biografsko gradivo o igralcih, režiserjih, dramatikih in drugih sodelavcih gledališča, reprodukcije fotografij, letakov, faksimile, scenske osnutke itd., skratka, vse dokumentarno gradivo, ki osvetljuje razvoj slovenskih gledališč ne le v Ljubljani, temveč na vsem slovenskem ozemlju, vključno Slovensko gledališče v Trstu, pa tudi študije, ki nastajajo na podlagi tega gradiva.

Revija Dokumenti SGM bo tudi v prihodnje urejevana po teh načelih in bo objavljala rezultate, do katerih so prišli pri svojih raziskavah tako strokovni delavci muzeja kakor zunanji sodelavci, med katerimi je vrsta uglednih znanstvenikov, tudi akademikov in univerzitetnih profesorjev, tudi iz drugih republik in deloma iz tujine. Revija je edina te vrste pri nas. Večji del naklade je namenjen zamenjavi s sorodnimi ustanovami, muzeji, instituti in gledališči v Sloveniji, Jugoslaviji in v tujini.«

H kraju je treba ponoviti, da tudi v letu 1973 niso uspela prizadevanja za pridobitev ustrežnejših delovnih, kaj šele razstavnih prostorov, s tem pa je bila onemogočena tudi kakršna koli razširitev dejavnosti Slovenskega gledališkega muzeja. Razen tega so omejena gmotna sredstva določala skromen obseg naše dejavnosti, namenjene javnosti, predvsem število in obseg publikacij.

Glede organizacijskega in pravnega statusa naše ustanove je treba povedati, da je predstavnik Slovenskega gledališkega muzeja 18. aprila 1974 podpisal Samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo Slovensko narodno gledališče, skupaj s predstavniki Drame, Opere in baleta in Gledališkega ateljeja SNG. S tem je bil zaključen dolgotrajen proces, ko se je na številnih, celoletnih sejah pristojne komisije in družbenopolitičnih organizacij razpravljalo o osnovanju temeljnih organizacij združenega dela v okviru Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. Po nekaterih ugovorih je bil Slovenskemu gledališkemu muzeju, ki zbira, hrani, raziskuje, razstavlja in objavlja zgodovinsko pomembno gradivo o vseh slovenskih gledališčih in ki naj bi bil v prihodnosti samostojna muzejska in raziskovalna ustanova, priznan status temeljne organizacije združenega dela v okviru SNG. Zaradi dejavnosti posebnega družbenega pomena bodo v organih upravljanja Slovenskega gledališkega muzeja v bodoče sodelovali tudi predstavniki širše družbene skupnosti.